

หน่วยที่ 2

เรื่อง การออม

ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของการออม

การออม

เงินสดและสินทรัพย์อื่น

ประโยชน์ของการออม

ด้านเศรษฐกิจ

ด้านสังคม

ด้านวัฒนธรรม

ด้านการศึกษา

ด้านทรัพยากรธรรมชาติแวดล้อม

ด้านการพัฒนาชีวิต

ความสำคัญของการออม

สร้างหลักประกันความมั่นคงให้ตนเอง

เศรษฐกิจ

สังคม

การออม หมายถึง การเก็บสะสมเงินรายได้ใน
ส่วนต่าง ๆ ไว้ใช้จ่ายในอนาคต รวมถึงการสะสมสิ่งที่มี
ค่าเป็นตัวแทนและมีประโยชน์ต่อครอบครัว เช่น ทองคำ
เพชร เครื่องประดับ ที่ดิน และอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งการเก็บ
รายได้สุทธิเมื่อหักรายจ่ายแล้วจะมีส่วนที่เหลืออยู่
เรียกว่า เงินออม

ความสำคัญของการออม การออมเป็นการ
สร้างหลักประกันความมั่นคงให้กับตนเอง และ
ก่อให้เกิดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ จึงมี
ความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ เพราะเกี่ยวข้องกับ
ความเป็นอยู่ของประชาชน ครอบครัว และชุมชน

ประโยชน์ของการออม การออมให้ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและพัฒนาชีวิตของทุกคน ไม่ว่าจะเป็นการออมเงินและออมทรัพยากรอื่น รวมทั้งการออมชีวิต ซึ่งสรุปได้ดังนี้

เป้าหมายในการออม

เป้าหมาย
การออม

“เป้าหมาย” คือสิ่งจูงใจในการออม ซึ่งแต่ละบุคคลอาจจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความหวังและความต้องการในชีวิต เช่น อยากมีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง อยากมีชีวิตที่สุขสบายในวัยเกษียณ เป้าหมายนั้นจะเป็นสิ่งที่กำหนดให้จำนวนเงินออมและระยะเวลาในการออมแตกต่างกัน ได้แก่

เพื่อสร้างหลักประกันชีวิต
และความมั่นคงด้านการเงิน

1

2

เพื่อให้มีเงินไว้ใช้ในวัยเกษียณ

เพื่อไว้ในด้านการศึกษาและ
ความก้าวหน้าในการทำงาน

3

4

เพื่อไว้เป็นมรดกให้ลูกหลาน
และสังคม

เพื่อใช้เป็นเงินทุนใน
การประกอบอาชีพ

5

6

เพื่อไว้ใช้จ่ายนอกเหนือจาก
รายจ่ายประจำ

กลับ

สารบัญ

ถัดไป

19

ปัจจัยสำคัญในการออม

ปัญหาในการออม

ปัญหาในการออม

ความโลภ
(Greedy)

“พอเพียง”

● คนเราถ้าพอใจในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข ●

พระราชดำรัส ณ ศาลาดุสิดาลัย

4 ธันวาคม 2541

ภาวะเงินเฟ้อ
(Inflation)

อยากมีบ้านราคา 1 ล้านบาท ภายใน 3 ปี เมื่อครบกำหนด บ้านมีราคาสูงขึ้นเป็น 3 ล้านบาท

หาแหล่งเงินออม ที่มีผลตอบแทนสูง

เหตุการณ์ฉุกเฉิน
(Emergency)

ประกันชีวิต

กลับ

สารบัญ

ถัดไป

21

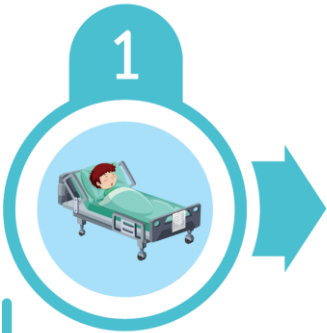

การวางแผนการออม

การวางแผนการออม (Saving Plan) สิ่งที่สำคัญ
ในการวางแผนการออมคือการประมาณรายได้และรายจ่าย
เช่น บุคคลต้องการซื้อบ้านจะต้องวางแผนการออมโดย
กำหนดจำนวนเงินและระยะเวลาที่สะสมเงินออม เพื่อให้
ได้ตามจำนวนที่ต้องการ เงินออมยังช่วยบรรเทาความ
เดือดร้อนทางการเงินในยามฉุกเฉิน แสดงให้เห็นว่าการ
ออมเป็นรูปแบบของการลงทุนอย่างหนึ่ง ทุกคนจึงควร
บริหารเงินออมอย่างรอบคอบ

ประเภทของการออมเงิน การเก็บออมเงินเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในชีวิตบุคคลนั้น แบ่งออกได้ดังนี้

การออมเพื่อความมั่นคงหรือเพื่อรายจ่ายฉุกเฉิน เป็นการออมเงินเพื่อใช้จ่ายเมื่อมีเหตุการณ์ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น เช่น ป่วย อุบัติเหตุ ตกงาน ซ่อมแซมบ้าน ซ่อมแซมรถยนต์ เป็นต้น เงินออมนี้จะช่วยให้แต่ละบุคคลดำรงชีวิตได้ตามปกติโดยไม่เดือดร้อนเมื่อมีเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น

การออมเพื่อเกษียณ เป็นการออมเพื่อเก็บสะสมเงินไว้เพื่อใช้จ่ายในยามเกษียณ ซึ่งผู้ที่เกษียณอายุจะมีรายได้ลดลง เงินออมนี้จะช่วยให้ชีวิตในวัยเกษียณดำเนินไปอย่างมีความสุขไม่ลำบาก

การออมเพื่อการลงทุน เป็นการสะสมเงินออมเพื่อนำเงินไปลงทุนทำธุรกิจหรือลงทุนในหลักทรัพย์ เช่น ลงทุนในตราสารหนี้ การซื้อสินทรัพย์เพื่อขายต่อ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้มีผลตอบแทนเพิ่มมากกว่าดอกเบี้ยเงินฝากที่ได้รับจากการออมเงินไว้ที่ธนาคาร เงินออมนี้จะช่วยทำให้บุคคลมีอิสรภาพในการใช้เงินมากขึ้น โดยไม่ต้องรอรายได้จากการทำงานอย่างเดียว

รูปแบบของเงินออม

1

การฝากเงินกับธนาคาร
(Deposit)

2

การประกันชีวิต
(Life Insurance)

3

การออมทรัพย์กับ
สหกรณ์

4

การซื้อพันธบัตร
รัฐบาล “พันธบัตร”

5

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
(Provident Fund : PVD)

การออมเพื่อเกษียณอายุ ในประเทศไทย

“เกษียณ” หมายถึง สิ้นไป ซึ่งศัพท์ทางราชการจะใช้คำว่า “เกษียณอายุ” หมายถึง ครบกำหนดอายุรับราชการ หรือสิ้นกำหนดเวลารับราชการ เมื่อบุคคลนั้น มีอายุครบ 60 ปี ในปัจจุบันแม้จะมีผู้ลาออกตามนโยบายเออร์ลี่รีไทร์ (Early Retired) ของรัฐบาลไป ก่อนอายุจะครบ 60 ปีก็ตาม แต่ข้าราชการก็ยังอยู่ จนครบอายุเกษียณ ซึ่งวิธีการวางแผนการออมที่ดีที่สุดมีดังนี้

1

กำหนดความต้องการใช้เงิน

2

กำหนดความต้องการของรายได้ที่สามารถหามาได้

3

เปรียบเทียบความต้องการเงินทุน กับความสามารถ ในการหารายได้

หลักการวางแผนเกษียณอายุ

- 1 การหาระยะเวลาแห่งช่วงชีวิต
- 2 ระดับเงินเพื่อที่มีแนวโน้ม
- 3 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพที่เพิ่มมากขึ้นเมื่อเริ่มอายุมาก

การประมาณรายได้และรายจ่ายเพื่อเกษียณอายุ

- 1 การกำหนดความต้องการใช้เงินหลังเกษียณ
- 2 การประมาณรายได้หลังวัยเกษียณอายุ
- 3 การจัดหาเงินสำรองไว้สำหรับส่วนที่ขาด
- 4 แหล่งที่มาของรายได้หลังเกษียณอายุ

ปัญหาหลังการเกษียณ

1 รายได้และรายจ่าย

4

สภาพร่างกาย

ปัญหาหลัง
การเกษียณ

2

เวลา

3

สภาพจิตใจ

รูปแบบการออมเพื่อการ เกษียณอายุของประเทศไทย

ธนาคารโลก (World Bank) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับระบบการออมเพื่อเกษียณอายุหรือระบบบำเหน็จบำนาญ เพื่อทำให้เกิดความมั่นคงทางสังคมของประเทศ ที่เรียกว่า “สามเสาหลักของระบบเงินออมเพื่อวัยเกษียณ” (Three Pillars หรือ The Multi Pillar of Old Age Security) โดยยึดหลักการสร้างระบบบำนาญสมดุลและสามารถไม่เพิ่มภาระภาษีให้กับประชาชนของประเทศ ขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างรายได้ของประเทศโดยใช้เงินออมของคนในประเทศเป็นตัวขับเคลื่อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการลงทุน

รูปแบบการออมเพื่อการเกษียณของประเทศไทยปัจจุบัน ได้ขยายขอบเขตความคุ้มครองครอบคลุมประชากรโดยทั่วไปนอกเหนือจากข้าราชการ เพื่อสร้างความสามารถในการพึ่งพาตนเองในวัยเกษียณให้แก่ประชาชน ตามทฤษฎีระบบเงินออมของธนาคารโลก ได้แก่

เสาหลักที่ 1

รัฐจัดให้ เป็นระบบบำนาญภาคบังคับ ที่รัฐบาลของแต่ละประเทศจัดให้แก่ประชาชน เรียกว่า Pay-as-you-go (PAYG) ซึ่งจะกำหนดผลประโยชน์ที่จะจ่ายให้แก่สมาชิกแน่นอน (Defined Benefit) จนกระทั่งเสียชีวิต โดยจ่ายจากเงินภาษีที่เก็บจากประชาชนมาจัดสรรเป็นงบประมาณ เพื่อสร้างหลักประกันเพื่อการชราภาพขั้นพื้นฐานของประเทศ ซึ่งกำหนดผลประโยชน์ขั้นต่ำของรายได้ให้เพียงพอแก่การยังชีพที่ควรจะต้องไม่ต่ำกว่าเส้นความยากจน (Poverty Line)

เสาหลักที่ 2

ภาคบังคับ เป็นระบบเงินออมภาคบังคับ (Mandatory System) ที่รัฐบาลบังคับให้ประชาชนออมขณะทำงาน อาจบริหารโดยเอกชนหรือหน่วยงานอิสระของรัฐบาล มีเงินกองทุนและมีการส่งเงินสะสมของสมาชิก และมีการสมทบจากนายจ้าง เข้ากองทุนในบัญชีของสมาชิกแต่ละคน ส่วนใหญ่จะกำหนดให้มีการนำส่งเงินสะสมเข้ากองทุนในอัตราที่แน่นอน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะยกระดับรายได้ของผู้เกษียณให้สูงกว่าเส้นความยากจนเพื่อให้มีรายได้ที่ดีขึ้นตามมาตรฐานการดำรงชีวิตอย่างปกติ

เสาหลักที่ 3

ภาคสมัครใจ เป็นระบบการออมภาคสมัครใจ (Voluntary System) และรัฐบาลให้การส่งเสริม ซึ่งมีการบริหารโดยภาคเอกชน มีเงินกองทุนและมีการส่งเงินสะสมของสมาชิกในจำนวนที่แน่นอน ในบางกรณีอาจมีเงินสมทบจากนายจ้างเข้ากองทุนในบัญชีของแต่ละคน โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ออมมีทางเลือกในการออมเงินไว้ใช้ในยามเกษียณมากขึ้น มีความเพียงพอของเงินออมในการดำรงชีวิตในอนาคต ในการเข้าถึงความสะดวกสบายและการดูแลสุขภาพพยาบาลที่สูงกว่ามาตรฐาน

ระบบการออมเพื่อการเกษียณ

ระบบการออมเพื่อการเกษียณ หรือระบบบำนาญ คือ ระบบการจัดการเพื่อจ่ายเงินสำหรับวัยเกษียณให้แก่ผู้มีสิทธิรับเงินเมื่อครบอายุเกษียณ และมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนเพื่อสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุหลังเกษียณ มิให้มีมาตรฐานการดำรงชีพที่ตกต่ำเมื่อเข้าสู่ภาวะที่ไม่มีรายได้ ทั้งนี้ กองทุนการออมเพื่อการเกษียณของประเทศไทย มีดังนี้

1 กองทุนประกันสังคม (Social Security Fund)

ลูกจ้างจ่ายเข้ากองทุนร้อยละ 5 ของค่าจ้างของผู้ประกันตน

นายจ้างจ่ายเข้ากองทุนร้อยละ 5 ของค่าจ้างของผู้ประกันตน

รัฐบาลจ่ายเข้ากองทุนร้อยละ 2.75 ของค่าจ้างของผู้ประกันตน

2 กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (Government Pension Fund)

เงื่อนไขการเกิดสิทธิและประโยชน์ทดแทน

กรณีเลือกบำนาญ เงินบำนาญ (จ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน)	เงินเดือนเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย x เวลาราชการ 50 แต่ไม่เกินร้อยละ 70 ของเงินเดือนเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย
 เงินออมกับ กบข. (จ่ายจาก กบข.)	เงินสะสม+เงินสมทบ+เงินชดเชย+เงินประเดิม+ผลประโยชน์จากการลงทุน (เงินประเดิม จะจ่ายให้เฉพาะข้าราชการที่เลือกสมัครเป็นสมาชิก กบข. ก่อน 27 มีนาคม 2540)
กรณีเลือกรับบำเหน็จ เงินบำเหน็จ (จ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน)	สูตรคำนวณบำเหน็จสำหรับสมาชิก กบข. อัตราเงินเดือนเดือนสุดท้าย x เวลาราชการ
 เงินออมกับ กบข. (จ่ายจาก กบข.)	เงินสะสม + เงินสมทบ + ผลประโยชน์จากการลงทุน

3 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Provident Fund)

4 กองทุนเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund)

5 กองทุนการออมแห่งชาติ (National Savings Fund)

